

Sergiu BOGDAN
Doris Alina ȘERBAN

Drept penal
Partea specială

Infrațiuni
contra persoanei
și contra înfăptuirii justiției

SERGIU BOGDAN
DORIS ALINA ȘERBAN

DREPT PENAL

PARTEA SPECIALĂ

Infrațiuni
contra persoanei
și contra
înfăptuirii justiției

Ediția a III-a, revăzută și adăugită

UNIVERSUL
JURIDIC

CAPITOLUL I
NOȚIUNI GENERALE

Noțiunea de „drept penal, partea specială”

Dreptul penal – partea specială studiază acea categorie de norme care determină faptele ce constituie infracțiune, reglementează conținutul specific al infracțiunilor și stabilesc pedepsele aplicabile în cazul săvârșirii lor.

Dreptul penal – partea specială cuprinde:

- Partea specială a Codului penal (art. 188-445 C. pen.);
- toate textele de incriminare cuprinse în legislația penală specială (de exemplu, Legea nr. 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri) sau în legislația extrapenală (de exemplu, Codul silvic).

Corelația dintre partea generală și partea specială a dreptului penal

Regulile dreptului penal – partea generală se aplică, în principiu, tuturor infracțiunilor din Partea specială a Codului penal și celor din legile penale speciale.

Ca asemănare, se poate afirma că ambele categorii de norme servesc la definirea infracțiunii, a condițiilor răspunderii penale și a sistemului sancționator și au ca finalitate lupta împotriva fenomenului criminalității.

Deosebiri sunt:

a) Din perspectiva **obiectului specific**, normele de parte generală definesc infracțiunea la nivel de concept, stabilesc condițiile răspunderii penale și limitele generale de sancționare în cazul angajării răspunderii penale. În schimb, normele de parte specială reglementează infracțiunile în particular, în tipicitatea lor (definiția omorului, violului etc.), precum și pedeapsa aplicabilă acelor fapte (de exemplu, închisoare între 3 și 10 ani pentru viol în forma de bază).

b) Din perspectiva **structurii normelor**, normele de parte generală cuprind principii generale de răspundere penală și analiza elementelor de tipicitate ale unei infracțiuni la nivel conceptual (definiția intenției, a culpei, a legitimei apărări), pe când normele de parte specială sunt norme tipice de incriminare, care stabilesc conținutul specific al fiecărei infracțiuni și pedeapsa

abstractă aplicabilă. Din punct de vedere structural, norma de incriminare se caracterizează prin dispoziția de incriminare și sancțiunea aplicabilă.

c) Din punctul de vedere al **dinamismului lor**, normele de parte generală sunt mai stabile și mai puțin dinamice, pentru că sunt expresia unor concepte abstracte, generice. Dimpotrivă, normele de parte specială trebuie să se adapteze imediat evoluției relațiilor sociale, fie prin dezincriminarea unor fapte (homosexualitatea, ofensa adusă autorității, adulterul, seducția etc.), fie prin incriminarea unor fapte (manipularea genotipului uman, infracțiunile informatice etc.) sau modificarea sancțiunii aplicabile faptelor (de exemplu, sancționarea furtului simplu cu pedeapsa închisorii cuprinsă între 6 luni și 3 ani sau amendă).

d) Din perspectiva **vechimii lor istorice**, normele de parte specială sunt cele mai vechi, fiind primele forme de manifestare a dreptului penal. Normele de parte generală au apărut ulterior, când gândirea penală a ajuns să elaboreze concepte abstracte ale noțiunilor fundamentale de drept penal (noțiunile de răspundere penală, vinovăție etc.).

Calificarea sau încadrarea juridică

Încadrarea juridică constă în aplicarea normei penale care definește conținutul specific al unei infracțiuni la cazul sau faptul concret, fiind o operațiune de concretizare a legii sau de introducere a faptei în tiparul legii.

Factorii care concură la o calificare juridică exactă sunt:

- **stabilirea exactă a stării de fapt**. Acest lucru se realizează în practică prin intermediul probațiunii administrate pe parcursul derulării procesului penal;

- **cunoașterea riguroasă a textelor de incriminare și a normelor de drept penal, partea generală și partea specială**. Aceasta este o premisă generală și o condiție esențială pentru încadrarea juridică a faptei. În lipsa cunoașterii legislației specifice, pentru un jurist, este imposibil a face o încadrare juridică corectă;

- **aptitudinea de a identifica în starea de fapt împrejurările care corespund conținutului legal al unei infracțiuni**. Acesta este scopul studiului dreptului penal, partea specială, respectiv dobândirea aptitudinilor teoretice și practice pentru a putea identifica existența sau inexistența unui conținut infracțional într-o stare de fapt concretă.

Consecințele unei încadrări juridice greșite sunt:

- fapta este calificată ca fiind infracțiune, deși în realitate nu are acest caracter;
- fapta este considerată ca fiind o anumită infracțiune, deși în realitate este o altă infracțiune;
- fapta nu este considerată infracțiune, deși în realitate corespunde tipicității unei infracțiuni.

Clasificarea infracțiunilor

Clasificarea infracțiunilor este făcută de legiuitorul român în funcție de obiectul juridic al infracțiunii. Partea specială a Codului penal conține titluri, capitole și articole. Astfel, în Partea specială a Codului penal există douăsprezece titluri, unele având capitole. Elementul esențial al Părții speciale îl reprezintă însă articolul, căruia, în principiu, îi corespunde o infracțiune (excepția de la această regulă o constituie cazul infracțiunilor cu conținuturi alternative în care un articol din Codul penal cuprinde două sau mai multe infracțiuni distincte, „legate” la nivel formal prin aceeași denumire marginală).